

Василь Сухомлинський писав: «Батьківська педагогіка – це, на мій погляд, педагогічна освіта батьків і матерів, освіта тих, кому завтра бути батьками й матерями!». За його висновками нині немає важливішого у сфері виховання, ніж навчити батька і матір виховувати своїх дітей. «Без турбот про педагогічну культуру батьків, – зазначав він, – неможливо розв'язувати жодного питання, що стосується навчання та виховання. Батьківська педагогіка, тобто елементарне коло знань матері та батька про те, як істота, що народилася від людини, стає людиною, – це фундамент, основа всієї педагогічної теорії і практики» [3, с. 169].

На думку видатного педагога-гуманіста, виховання як у школі, так і в сім'ї повинно мати чітку ідейну спрямованість, а робота педагогів з батьками – бути процесом безперервного цілеспрямованого керівництва сімейним вихованням і взаємовідносинами батьків і дітей. У процесі повсякденного життя школа має вчити батьків практично втілювати принципи виховання. Утверджуючи у свідомості й поведінці дітей норми та правила моралі, педагоги та батьки повинні надавати вчинкам, діям вихованців певного змісту, домагатися дієвості виховного процесу як фактора формування особистості.

Значну цінність в умовах сьогодення має запропонована В. Сухомлинським система ефективних засобів шкільно-сімейного виховання, яка включає: глибоке вивчення і врахування можливостей виховного потенціалу кожної сім'ї; забезпечення диференційованого підходу до організації педагогічного всеобучу батьків; формування, утвердження і розвиток сімейно-шкільних традицій; підготовку школярів до сімейного життя, батьківства і материнства.

Отже, аналізуючи педагогічну спадщину, досвід роботи Василя Сухомлинського, можна стверджувати, що його погляди та ідеї значною мірою актуальні для сучасної української школи. Вивчення проблеми єдності дій школи і сім'ї є принципово важливим, оскільки дозволяє розкривати специфічні особливості виховання дітей і використовувати їх у практиці сьогодення.

Список використаних джерел

1. Оржеховська В. М. Взаємодія навчального закладу і сім'ї: стратегії, технології і моделі: [практико-зорієнтований навчальний посібник] / В. М. Оржеховська, В. І. Кириченко, Г. Г. Ковганич. – Х.: Видавництво «Точка», 2007. – 192 с.
2. Рацул А. В. О. Сухомлинський про сімейно-шкільне та родинне виховання / А. Рацул // Наукові записки. – Випуск 78 (1). – Серія: Педагогічні науки. – Кіровоград: РВВ ДПУ ім. В. Винниченка, 2008. – 276 с.
3. Сухомлинський В. О. Батьківська педагогіка / В. О. Сухомлинський. – К: Рад. школа, 1978. – 263 с.

УДК 373.3.011.3-052:3

МЕЛЬНИК Ю.В.,
РОЇК О.Б.,
ТОВКАНЕЦЬ Г.В.

Мукачівський державний університет, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИК АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКЛАСНИКІВ ДО ШКОЛИ

Початок навчання дитини в школі – складний і відповідальний етап в її житті. Діти 6 – 7 років переживають психологічну кризу, пов'язану з необхідністю адаптації до школи, тому дуже важливо здійснювати адекватний педагогічний

супровід, який полягає в тому, щоб допомогти кожному учню соціалізуватися й адаптуватися до соціального середовища шляхом оптимального розвитку його потенційних можливостей. По своїй суті вона зорієнтована на виконання завдання Концепції загальної середньої освіти сприяти становленню особистості як творця і проектувальника власного життя, гармонізації і гуманізації відносин між учнями і педагогами, школою і сім'єю, ґрунтуючись на ідеї самоцінності дитинства, діалогу, усвідомленого вибору особистого життєвого шляху.

Педагогічний супровід орієнтований на оптимістичну перспективу кожного учня. Така орієнтація має об'єктивні підстави: за різних варіантів розвитку природа наділила кожную дитину потенціалом можливостей, достатніх для її успішної адаптації в соціально-культурному середовищі і, зокрема, в системі шкільної освіти. Були б лише створені адекватні умови і, у разі потреби, грамотно запущені компенсаторні механізми розвитку. Педагогічний супровід підтримує вже проявлені здібності і стимулює ще не виявлені сили і навіть приховані здібності, надає дітям допомогу у визначенні навчальних проблем, формуванні соціально прийнятих норм поведінки у спілкуванні з однолітками й дорослими, впливає на їхнє психологічне самопочуття і, отже, виводить дитину на оптимальний рівень розвитку.

В психолого-педагогічній літературі виокремлюють 3 рівні адаптації дітей до школи [1, с. 19]:

Високий рівень адаптації. Першокласник позитивно ставиться до школи: правила і вимоги сприймає адекватно; навчальний матеріал засвоює легко; глибоко і повно оволодіває програмовим матеріалом, розв'язує ускладнені задачі, чемний, уважно вислуховує вказівки, пояснення вчителя; доручення виконує охоче й сумлінно, без зовнішнього контролю; виявляє високу зацікавленість до самостійної навчальної роботи, готується до всіх уроків; має у класі позитивний статус.

Середній рівень адаптації. Першокласник позитивно ставиться до школи: відвідування уроків не викликає в нього негативних переживань, розуміє навчальний матеріал, коли вчитель пояснює його досить детально і наочно; засвоює основний зміст програми з усіх предметів, самостійно розв'язує типові задачі; зосереджений і уважний під час виконання завдань, доручень, вказівок учителя, разом з тим потребує контролю з боку дорослого; зосередженим буває тільки тоді, коли робить щось цікаве для себе; доручення виконує сумлінно; дружить з багатьма однокласниками.

Низький рівень адаптації. Першокласник негативно або байдуже ставиться до школи: часто скаржиться на здоров'я, погане самопочуття, пригнічений настрій; спостерігається порушення дисципліни; матеріал, який пояснює вчитель, засвоює фрагментарно; самостійна робота з підручником викликає труднощі, під час виконання самостійних завдань не виявляє до них інтересу; може зберігати працездатність і увагу за наявності тривалих пауз для відпочинку; доручення виконує під контролем і без особливого бажання; пасивний, близьких друзів не має, знає імена й прізвища лише частини однокласників.

Дуже важливим є контроль адаптації, що включає: спостереження педагога, метою якого є вивчення особливостей навчання і поведінки учнів на уроці і на

перерві, особливості взаємовідносин між однокласниками, стиль взаємовідносин між учителем і дітьми; дослідження процесу адаптації першокласників до школи з допомогою психодіагностичних методик разом з психологом школи, наприклад, за малюнками «Мій клас», «Що мені подобається в школі?», «Лісова школа» та інші

Щоб правильно спроектувати педагогічну роботу, потрібно визначити причини труднощів. Такий етап роботи може включати в себе поглиблене індивідуальне дослідження розвитку пізнавальних процесів, особистості дитини, її міжособистісних стосунків в сім'ї і в групі ровесників, особливості сімейного виховання. Рекомендується використовувати індивідуальну бесіду з дітьми, анкетування учителів, батьків по методиках, індивідуальні бесіди з учителями, батьками, діагностику пізнавальних процесів через різні методики [2, с.10-12]: «Десять слів» (дослідження слухової механічної пам'яті, працездатності); «Запам'ятовування геометричних фігур (дослідження зорової пам'яті); «Коректурна проба», «Знайди відмінності» (дослідження уваги); «Назви одним словом», «Четвертий зайвий», «Склади картинку», «Візерунки на кубиках (дослідження мислення і конструктивної діяльності); «Графічний диктант» (дослідження слухового сприймання, орієнтування в просторі, вміння працювати за зразком, розвиток графічних знань) та інші.

Період адаптації першокласника пов'язаний із трансформацією раніше сформованих у нього стереотипів поведінки й навичок життєдіяльності, що призводить не лише до низки труднощів у взаємодії з оточуючим світом і в повсякденному житті, а й нерідко спричиняє погіршення навчальних успіхів. У ході адаптації до шкільного навчання дитина отримує орієнтацію в системі поведінки, яка надовго визначає подальшу долю її розвитку.

Список використаних джерел

1. Адаптація першокласників до навчання в школі. Методичний посібник / Укладач: Івахова О. М. – Вінниця: Петрашівський НВК, 2016 – 98 с.
2. Кириленко В. Корекційні та розвивальні заняття для учнів початкової школи / В. Кириленко // Психолог. – № 41. – 2006. – С. 10 – 12.

УДК 378.011.3-052:373.3

МЕНДЖУЛ Е. В.,
ФЕНЧАК Л. М.

Мукачівський державний університет, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Професійна підготовка майбутніх вчителів початкових класів здійснюється в органічній єдності загального, особливого та індивідуального. Загальне полягає у відображенні здобуття вищої освіти і є складовою означеної системи; сутність особливого – у своєрідності, що зумовлюється особливостями майбутньої професійної інноваційної діяльності, необхідністю поєднання фахової, педагогічної та науково-дослідної діяльності. Індивідуальне означає залежність підготовки від індивідуальних особливостей, нахилів, інтересів, рівня знань тощо. Результатами професійного саморозвитку має стати готовність до педагогічної діяльності.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>